

Kommunikation i kontekst

Helle Merete Nordentoft & Birgitte Ravn Olesen
Munksgaard. København. 2014

Forventer man, at bogen *Kommunikation i kontekst* præsenterer kommunikationsmodeller og konkrete anvisninger på, hvordan man som sygeplejerske - eller generelt som sundhedsprofessionel - kan kommunikere klart og effektivt med patienten, vil skuffelsen være stor.

Forfatternes intention med bogen er nemlig en hel anden.

Bogen vil skærpe læserens bevidsthed om, at teori er betydningsfuld for måden at kommunikere på, og den vil samtidig gøre opmærksom på, at man kan vælge at kommunikere på forskellige måder, hvor det at træffe et kommunikativt valg vil få konsekvenser for selve samtalsituationen.

Med denne velskrevne forskningsbaserede lærebog om kommunikation bidrager forfatterne til udvikling af en vigtig sygeplejefaglig kompetence. En kompetence, der sætter sygeplejersken i stand til at kunne balancere mellem at anvende sin viden om, hvad vellykket kommunikation er, og at kunne indgå i komplekse, uforudsigelige og udfordrende samtaler med patienter.

Det lykkes fortrinligt for forfatterne at forbinde kommunikationsteori med konkrete praksissituationer. Hertil anvendes relevante kliniske scenarier, der beskriver komplekse og eksemplariske kommunikationssituationer i forskellige sundhedsfaglige felter. Ved hjælp af disse velvalgte, principielle scenarier fra klinikken viser forfatterne overbevisende, hvordan de specifikke videnskabsteoretiske retninger, positivisme, fænomenologi og socialkonstruktivisme får betydning for den sundhedsprofessionelles måde at se, tolke og kommunikere på i konkrete situationer.

Dernæst gives et grundigt indblik i de institutionelle rammer, normer, forventninger og de til tider modsatrettede krav, som den sundhedsprofessionelle arbejder og navigerer indenfor. Også her vises ved hjælp af praksisnære eksempler, hvordan samspillet og kommunikationen mellem fx sygeplejersken og patienten påvirkes. Med stor pædagogisk ekspertise introduceres til de tre forskellige kommunikative forståelsesrammer, nemlig systemteorien, den dialogiske teori og det mikro-sociologiske perspektiv. Teoriene præsenteres med engagement, deres styrker og svagheder diskuteres, og nyere forskningslitteratur inddrages for bl.a. at vise, at skiftende teoretiske perspektiver påvirker fortolkningen af situationen og kommunikationen i den. Med afsæt i kliniske scenarier viser forfatterne målrettet og elegant, hvordan teoriernes faglige begreber kan bruges i analysen af de konkrete kommunikationssituationer mellem patienten og sygeplejersken. Kompetent sættes der i det afsluttende kapitel fokus på kommunikation af følelser. Her skelner forfatterne mellem et individuelt og et socialt perspektiv for følelser og hvilken betydning, det har for kommunikationen mellem samtaleparterne.

Helt enestående er bogens måde at metakommunikere med sine læsere på.

Hvert kapitel indledes med en kort introduktion til de centrale fokusområder, og der argumenteres overbevisende for valg af teorier. Kapitlerne afsluttes med en faktaboks, der opsummerer kapitlets centrale pointer, og der gives forslag til videre læsning. Således guides læseren fra start til slut igennem en spændende verden af kommunikative teorier, faglige definitioner, fyldestgørende analyser, refleksioner og komplekse kontekstuelle faktorer.

I bogen indgår mange vellykkede didaktiske elementer i form af bokse med relevante begrebsdefinitioner, spørgsmål til fordybelse og faglig refleksion, øvelser, konkrete teksteksempler og overskuelige illustrationer. En af bogens mange styrker er de kliniske scenarier. For mange af disse i samme kapitel, fx kapitel 3, kan dog forvirre læseren, da kompleksiteten bliver for stor.

Bogens klare og letforståelige sprog, kapitlernes velstrukturerede opbygning og gode teksteksempler fremmer ikke kun forståelsen, men vækker læserens nysgerrighed og læselyst. Bogen kan med fordel læ-

ses fortløbende, men de enkelte kapitler kan også læses hver for sig, og bogen egner sig endda som opslagsværk på grund af sin omfattende stikordsfortegnelse.

Kommunikation i kontekst er en kilde til stor inspiration, ikke mindst i kraft af den nyeste og omfattende forskningslitteratur. I sygeplejerskeuddannelsen vil den være uundværlig, da den med de kliniske scenarier direkte henvender sig til sygeplejefprofessionen. I bogen vægtes relationen og interaktionen med patienten, borgeren, klienten samt børn og unge højt, og netop derfor er den et must på sygeplejerskeuddannelsens modul 7, der beskæftiger sig med relationer og interaktioner.

Da bogen stiller skarpt på forskningsbaseret og forskellige teorier om kommunikation, tæt knyttet til praksis, skriver den sig direkte ind i modul 7's tema "sygepleje, relationer og interaktioner" og modulets fagområder kommunikation, sygepleje, pædagogik (kapitel 4) og psykologi (kapitel 6).

På uddannelsens første moduler kan den evt. suppleres med bøger, der har en mere øvelsesmæssig tilgang til kommunikation.

Bogen henvender sig til studerende på professionsbachelor- og kandidatniveau og til kursister på efter- og videreuddannelse, men den kan på det varmeste anbefales til alle, der arbejder professionelt med mennesker.

*Af Gundula Bergstrøm,
Sygeplejerske, MEd, lektor på University College Sjælland*

Forfatterne, Helle Merete Nordentoft og Birgitte Ravn Olesen, er begge cand. comm., ph.d. og lektor ved hhv. Aarhus og Roskilde Universitet. I deres forskning har begge arbejdet med professionel kommunikation i det social- og sundhedsfaglige felt. Desuden er bogen reviewbedømt.